

1.
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Ερωτ. ΠΕΠ II, 39/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ. 1969-5-3/1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΔΙΟΧΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
 ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΑΚΑΔΗΜΟΝΟΣ
 ΑΡΙΘ ΠΡΩΤ 28
 ΑΡΙΘ ΔΙΕΚΤ

Τύπος
 Το Κέντρο "Ερευνας της Ξη-
 ριότητος Μαυραγίας
 Είς Αθήνας

Θέμα "Υποβολή
 "Ερωτηματολογίου
 Γλωσσικών Εργασιών"

"Εγώθεν είν ειμήν να
 αποστέλλωτεν ὑμῖν, ερωτηματολόγιον
 δια τα γλωσσικά έργατα, δεόντως
 επισημασμένον."

ΑΙ ΑΔΗΜΙΑ 5-3-78 ΜΕΤΑ ΤΗΣ

Επιγρ. του Σχολειου
 Ακουριδά
 Ακουριδά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ήξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... Βασιλαμοχ ...
(παλαιότερον ὄνομα : Βασιλαμοχ), Ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος
Νομοῦ Λακωνίας .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Λουριδά
Ἀφροδίτη ..... ἐπάγγελμα Βασιλαμοχ ...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Βασιλαμοχ Κρανιῶν Λακωνίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... ἔξ. (6) μ. νου.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἀθανάσιος Λευίδας

ἡλικία... 70 ... γραμματικαὶ γνώσεις Λαογραφίας
Ἐπαρχίου· τόπος καταγωγῆς Βασιλαμοχ
2) Καλοῦμις Ἀθηνῶν ἔξ. 65 Ἀποστολὴ
3) Ἀφροδίτη Κωμοχ ἔξ. 66 Ἀποστολὴ
4) Ἐπαρχίου ἔξ. 66 Ἀποστολὴ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περιοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Ἄν. Ἰδία ωρεοχά ἄροσι
ἔξ. 66 διὰ ωροχά βοσκία ωρεοχά
Ἐπίτηρον αὐταὶ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ἔξ. 66 κατὰ ἔξ. 66 διαστήματα
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ἕξ. 66 ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ... ἔξ. 66
ἔξ. 66 ωρεοχά .....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ἔξ. 66 ἔξ. 66 ἔξ. 66 ἔξ. 66
ἔξ. 66 ἔξ. 66 ἔξ. 66 ἔξ. 66

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲν ἀποκερνασθῆναι ἐργασίαις.....

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... ἀσχολοῦνται.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ... ὡς τὸ πλεῖστον καὶ τὸ ὅτιν ὑποτάσσονται γαιοκτημόνοι καὶ μοναστήρια.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέριάμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητῶν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... ὡς τὸ πλεῖστον ἐπιήγειραν...
οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι δι' ἐργασίαν

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ἐποχικῶς... ὡς...
ἐργάται εἰς ὄρυγμα καὶ ἐργασίαν καὶ βαμβακομασίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταγύων (δεματιῶν) ... *δὲν ἵναρχη*
 5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ ... *1955* .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... *ο.ε. ι.δ.ι.ο.ι. α.ι. γ.ω.ρ.ο.ι.*
κατασκευάζει ξύλινα ἄροτρα .....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; *εἶναι ὅμοιον μὴ τὸ ἄροτρον ζῆν εἰκότος.*

3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιῶν ; δηλ. τών χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τών πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἡ φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ή τὰ έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν έκάστου.

Ύνι... ύνι... τοῦ... ξυλίνου... άρότρου... ἡχοφίας
...μορφῆς... ὅτι... ὅπως... τοῦ... τοῦ... ὅπως...

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; ... τοῦ σχήματος

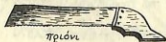
εἶναι... ἡμιουγκρεν...

- 6) Ἦτο (ή είναι) κατασκευασμένη έκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... ἡμιουγκρεν

- 7) Ἔργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)...

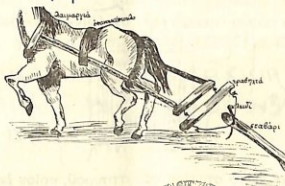
πριόνι, άρίδι, σκεπάρι, ξυλοφάι
καπίδι, σφύρι

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *ἔξο. γαβί. βάρουν. γαβιρία*
κάτω. κομ. οἰβω. ἀσά. ἐα. ἡμωρῶς. κωδία. βάρω
τῶν. γυγῶν. εἰς. ἀφρες. ἐνὸν. κερν. ἔπειδον
καὶ. ἐν. φῖρον. οἰβω. ἐν. ἔο. ἀγερᾶ. ἐφο.

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργανο) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *καὶ ἀνδρῶν. καὶ*

γυναῖκες. †

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *βάρουν. ἐα. γυγῶν. ἐα. ὠανω.*

καὶ. κωδία. τῶν. γυγῶν. κωδία. ὠερνοῦν. ἐα. ὠανω.
γυγῶν. ὠερνοῦν. καὶ. ὠερνοῦν. καὶ. ὠερνοῦν. καὶ. ὠερνοῦν.

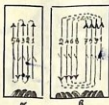
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρῶν ἄροτρον. *κα. ἐα*
τῶν. ἰδίων. ἄροτρον.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργανο μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῦ τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία)
Μετὰ. σχοινί. ὠο. ὠ. κα. ἀφρα. ὠ. ἔχουν. δεθῆ
ἐα. κωδία. τῶν. γυγῶν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται μὴ ἀνοιγομένας αὐλακὰς μετ'εὐθείαν... γραμμὴν... ὡς τὸ ἐξῆς γράμμα (β)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς, ἢ σποριῆς, ττάμης, σιασῆς, μεσοστάδες κ.λ.π.); ἢ χωρῆς ἐγίνετο εἰς λωρίδας, χωρῆς καὶ γίνεται καὶ χωρῆς

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν; Με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ἐν ὑπόγειον... ποιούτος... τοῦτος... ἡ σπορὰ γίνεται με σκαπάνην

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλάγιως, βαθιὰ κλπ. Πλάγιως, καὶ ἄλλοι

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορᾶς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *ἐν ὄργωσι καὶ ἰσθμῶν καὶ ὄργωσις... ἐν ἐνοσίχθωνι... γιωματο το ἀγέρι...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *1) ἀνάχιμα 2) διβόλο 3) κούμαμα το ἀνάχιμα τῶν θύβρονάριον 2) το διβόλο τῶν Μαριονίθεο κούμαμα καὶ Αωρίγιον*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπομνηστεύετε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ὁμοίως ὡς ἀνωτέρω

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεῖον νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπασιν διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

2 εἰς ἐν ἕως

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *(3) τρία ὀργώματα*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *1) Σαμουγι (σεράδα) για τὸ ν. ἐνοσίχθων 2) ἄγρο, κούμαμα, γύριμα*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

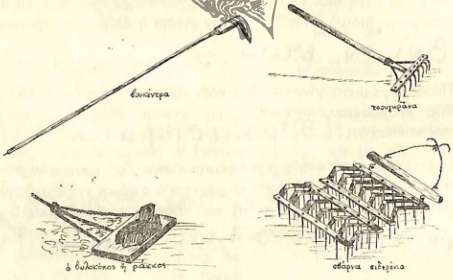
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ τὴν βουκέντρα*
ἢ ὁμοίαν ἐπιθῶν αὐτῇ κυκλικὸν
βίδιον:.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *γίνεται σβάρνισμα*.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῆ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

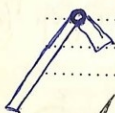
Ἡ σκαφή γίνεται μὲ τὴν βουκέντρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

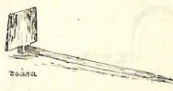

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

καρφάς, ἔδαφος, ἔβουρυμένα
ἰχνογράφημα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

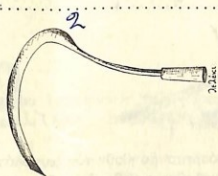
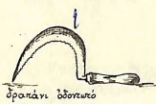
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία
ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ τὰ κοῦδία

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

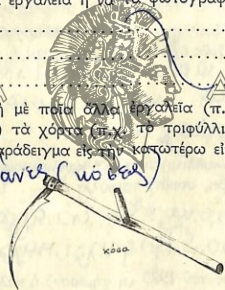
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... Μὲ τὸ δρε-
 πάνι... ὁμοιο... μὲ τὰ νιο' ἀρθμ...
 3. τὰ πῶ... εἰκόνος

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

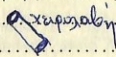
2) Μὲ δρεπάνια ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζῶων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μὲ δρεπάνια
 καὶ δρεπανέ (κόσσε)

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Ἡ...
 ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ...
 χειρολαβή

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. ... **ἀγκυρία** (εσωχιδές) .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοί θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν/
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; ... **θερίζουν καὶ**
ἄνδρες καὶ γυναῖκες ... **ἤρχονται** ...
εσωχιδῆσιν ἀγκυρία ... **εσωχιδῆσιν**
ἀγκυρία ... **εσωχιδῆσιν** .....

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκότην (ἐκκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τρόπον σας ἀνομοιολογίαν). **ἡμείβοντο με**
εἰς τὸ ἡμερομισθιον ... **ἡ ἀμοιβή εἰς εἶδος**
ἦτο 3 ἀνὰ εἰς τὸ χρῆμα
20 δρμ. εἰς τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ
καρπῶν φαγητοῦ .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἢ μέση των) ; .....

Πέντε δέντρα παλαιά
μ' αγγές δόξες μαγοφριές
ωάνε να δερρίθουνε και να βοτανίζουνε

Διψάσε η γουμάρικσα και η καωετα
ναίικσα, και βρήν βρύγυ για νερό
βρίσκει το νερό στο.

Βρύγυ ωοιός σε δέρωσε

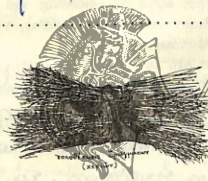
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

και δέν σε ψαλλέρωσε
Η γουμάρικσα έπεσε
και δέν με ψαλλέρωσε.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἔδενοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ ἄνδρες ἔδενον τοὺς στάχους αἰετοῖς.
 Ἐμάζων καὶ τις ἀγκαλιές. Ἐδένοντο
 με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βροῦλα
 ἀπὸ σπάρτα. Ἐώρα δένοντα με τὸ
 ἴδιον τὰ σπάρτα ἀπὸ μαλακωθῆ
 σπῆντρο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ;

Δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο
 εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν. Κατόπιν αὐτῶν
 θυτὴ ἐφορτῶνοντο εἰς τὰ ἴδια καὶ
 ἀφαιρένοντο εἰς τὰ ἀγῶνισια.

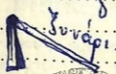
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής... ^{Το φύτευμα}
 γίνεται... ^{κατά} βέβροναριον ^ή... ^{και}
 Μαρτυροῦνται...

2) Πώς γίνεται (ή γίνεται) η εξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν...

... γίνεται μὲ... ^{τὸ} ^{ξυλάρι} ξυλάρι...

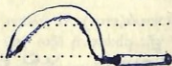
στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίξτε παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς γίνεται ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... ^{ἔξυμμάτρεται}

? ἔξινητο... ^ἢ... ^{κατὰ}... ^{τὸν}...
 Ἰούλιο... ^ἢ... ^{κατὰ}... ^{τὸν}...
 ξηρανοῖς... ^{ἔξινητο}... ^{ἐπὶ}... ^{τὸν}...
 ἔξινητο... ^{διὰ}... ^{τὸν}... ^{κατὰ}... ^{τὸν}...

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.)... ^{τὸν}... ^{μὲ}... ^{δρέπανον}...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

3) Ζήρασις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Έργα: .....

Τὴν χρῆσιμ. ομοιοῦνω

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. **Μετα-**

φέρουνο εἰς τὸ ἀλώνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμώνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τῶν;

Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; **Νο. 31610: Ἡ τοποθετήσεως εἰς τὸ χωρὶν (συμφορῶν) ... κεντρικὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ ὄρος καὶ μέση**

- 3) Ἐπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; **Ν. 31611: ἔνι.**

μαθῆν. ἀλώνι. διὰ τὸ ἀλῶνισμα...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν ἤϊς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; **τὸ ἀλώνι. μαθῆν. 31612.**

ἔξω τοῦ χωρίου. εἰς θέσιν συμφορῶν σου καὶ τὸ πρὸς τὸ ἀλώνι

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἐἰς ἀρχὴν ἡ ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχεται ἀπὸ ὁ... ἀρχῆς τοῦ τοῦ... ἕως... τοῦ τοῦ...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωματάλωνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) .....

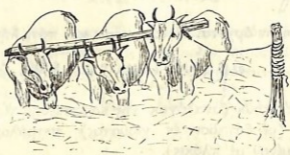
Πρὸ τοῦ ἀλωνισμού ἐκτελεσθῆναι καθαρισμὸς τοῦ δαπέδου (εὐκαθαρισμός) καὶ ἐπάλειψις αὐτοῦ με κόπρον βοῶν.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Λύονται τὰ δειμάτια καὶ σέρν
ονται κυλιμῶς γύρω ἀπὸ τὸν
ἀλωνιστῆρον εἰς τὸ ἄκρον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω
νίου ἕξις στυλός, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στειγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗ ἐξαρτῶν
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Ἐ.

ἀλώνισμα γίνεται μὴ ἀποχαι εἰς τὸ μέσον
τοῦ ἀλωνίου. ὡς ἀφίει ὁ στυλός ἀπὸ
τοῦ ὄψεως ἐξαρτῶνται τὰ σχοινία καὶ
ἀπὸ τὸ ἄκρον συγκρατοῦνται τὰ ζῶα ἔρχονται
γύρες καὶ μὲν βοῶν καὶ εἰς τὰς ἀνω

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἀρχ. 7.1.1.

ἀπὸ 7 π.μ. καὶ διακόπτεται ἐν 5 π.μ.

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὲρ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρ. 7.6.1. μοῦσιον. καὶ κα. διπριάνια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

N.A.I

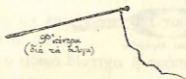
14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

βέργης καὶ καμινός. εἰς 1. α. 1. α. 1. α.

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν . . .

Μια' εὐφρασίη . . . ἕνι
 ἡμέρᾳ . . . ἀλωνίζετο . . .

- 16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπό τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

- 17) Ποιοί άλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργός με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί άλωνισταί (έν Αἰτωλία : βαλμάδες, δηλ. τρεπάνηδες, καλούμενοι άλωναράται καί ἀγωνιάτες) οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καί ἀνελάμβανον τόν ἀλωνισμόν . . .

ἄλογον, ἀγωνιάται, ἰδικῶν (ἀγωνιάτες)
 ἔχον ἄλογα, ἡμίανους (μουκαρία)

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζῶα καί με άλωνιστικόν εργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ του καρποῦ ἀπό τούς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εἰκόνα).

ἄλογον

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος καί πάχος εἶχε καί ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . .

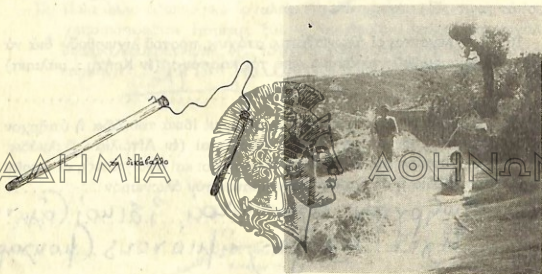
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ἄνθρωποι μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Ο.Χ.)

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

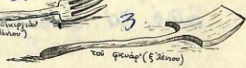
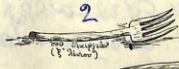
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) 1955 ἐφορ. κρήνης

ἀλωνιστ. μηχανὴς ἐφορ. κρήνης ἐξοπλισμ. χερσῶν

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... ἐκφυεῖται μὲ... ἐρ...

... δ.1 κριάνι ... ὁμοίω ... μ.1 το ... ἔα ... ἀριθμ. 2
... δικριάνι ... ὅμοιο ... εἰκόνος

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο... *ὁ σωρὸς.*

*ἔχει... ἀχάσμα... ἑξαχχύρον... Πρωταῦ...
ἀρξίβη... τὸ λιχνισμα... βαίβον... ἐωάνω... ἐπὶ
σωρὸ... τὸ διυριαν... ἢ... ἑκαβίρι... ἀρὸς... ὄν...
ἀνατοχή...*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... *γίνεται... μ.ε... τὸ...*

*διυριαν... και... τὸ... ἑκαβίρι... ἐπὶ... ἑξῆς...
διυριαν... ὅμοιο... μ.ε... τὸ... ἐκαβίρι...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ; ἄνδρας, γυναῖκα ; εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνῶν... ἄνδρες... και... γυναικες...

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λιχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*τὰ... ἀπορῖν... τὰ... τεμάχια... τῶν... σταχίων... λέγονται
εἰς... τὸ... ἀποχωρίζουν... τὸν... καρπὸν...
ἐπὶ... τὰ... ποδαίρια... τὰ... φλοιοῦ... ἐπὶ... ποδες...*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολόνεμα): διά ποια δημητριακά συν-
ηθίζεται τούτο .....

.....
.....
.....
.....
.....

6) Ἄφοῦ διά τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπό τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα,
χονδρά τεμάχια τῶν σταχυῶν (τούς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Μετὰ
τοῦ ἀνεμίσματος, τὰ χονδρά τεμάχια τῶν
σταχυῶν ἀποχωρίζονται ὑπό τῶν γυ-
ναϊκῶν μετὰ βαρῶν (ὄσμια δόκιμα)

Γίνεται τούτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διά σαράβρον; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

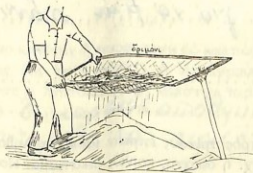
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον σαβῆς δερμόνιο

κόσκινον ἢ ἀριύλεος

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; .....

Μετά τὴν ἐτοιμασίαν
 σχηματίζεται σωρὸς μὲ τὸ φτυάρι. Ἐπιτίθει
 σωρὸν χαράσσει σταυρὸς ἐπιτίθει κορυφῆς
 φτυάρι ἐμπηγνύεται τὸ φτυάρι .....

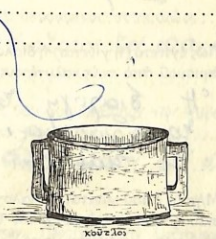
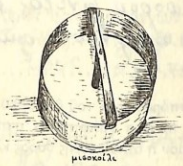
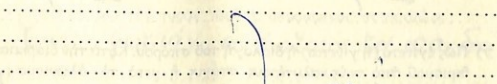
- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ πρότου νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἐπιτίθει τὸν σωρὸν βαρῶν .....

ἐκάρδο γιὰ νὰ μὴ μείνῃ σιάνη μὲν .....

γ'.1) Ποῖα ὀφειλά πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλιά κλπ., παραθέσατε δε και ίχνο-
γράφημα αυτού· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εικόνας).....

2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἐλώνιατικο κλπ.

ΑΚΡΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μετρά των δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, και παραθέσατε ίχνογράφηματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ὡς τὸ ἀλώνι κατεβάλλοντο
τὸ ἀγωνιάτικο ἐμείριτο με τὸν δε-
ξιμὲ τὸν ὠτορέλαιου.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εις ποῖα δοχεῖα) ἢ εις ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εις ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο εις
τὸ βωίτη ἐν τῇ κασιόνια

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εις τὸν ἀγρὸν και παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἢ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; Το άχυρον αωοδγικετο
 εν άχυρωνας εντος του χωριου -

5) Πως εγινετο (η γινεται) η διαλογη του σπορου. Κατα την διαρκειαν του
 θερισμου απο τους καλυτερουσ σταχυς η μετα το αλωνισμα ; ...

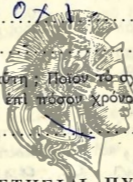
Η διαλογη του βωορου γινεται μετα
 το αλωνισμα τον καιρνον απο
 τα πασινα

6) Μηπως οπου γινεται η διαλογη του σπορου προ του θερισμου κατα-
 σκευαζεται τότε η μετα τον θερισμον πλεγμα (πλεκτη) εκ σταχυων,
 το οποιον αναρταται εις το εικονοστασιον η οπισθεν της θυρας κλπ ; ..

Οχι

Πως λεγεται η πλεκτη αυτη. Ποιον το σχημα της που φυλασσειται
 προς ποιον σκοπον και επι ποσον χρονον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α. 1) Κατα ποιας ημερας του ετους λαμβανει χωραν κατ' εθιμον εις τον
 τοπον σας αναμμα φωτιας εις το υπαιθρον. (Π.χ. παραμονη Χριστου-
 γεννων, εσπερας 23 Ιουνιου (Κληδονου), Αποκριες, πρωτη Μαρ-
 τηου, Πασχα (καψιμο του Ιουδα), εσπερας της 31 Αυγουστου κλπ.)

Αναμμα φωτιας γινεται εις Ασοπιες
 εσπερας του Κυριακη εν Κρημαρα
 και χωροφωρου

Εις ποιας ημερας, ποιαν ωραν και εις ποιον μεροσ ; ... 50

Σαββατο βροδυ ωρα 7 ημ
 2 εν ωραεια του χωριου

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον-σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ